

Feedback BioBased Circular op internetconsultatie Visie op Duurzaam Koolstofgebruik in de Chemische Industrie

Inleiding BBC

Het Nationaal Groeifonds BioBased Circular programma – BBC - versnelt de ontwikkeling en realisatie van een nieuwe bedrijfstak voor biogebaseerde kunststof materialen en producten. Via het ministerie van Klimaat & Groene Groei heeft BioBased Circular 338 miljoen Euro beschikbaar om in 8½ jaar een groene industrietak neer te zetten in Nederland rond waardecircels gebaseerd op biopolyester materialen. Hiermee wordt Nederland koploper in de transitie van de Europese industrie naar een gezonde toekomstbestendige sector. Maar dat vraagt wel om een bewuste keuze, nu. Want als we ons doel van hernieuwbare plastics in Europa willen halen, hebben we biogrondstoffen keihard nodig. Maar wel zodanig dat we zo efficiënt mogelijk omgaan met landgebruik en een positieve bijdrage leveren op de omgeving. Zo dragen we bij aan een toekomst zonder zorgen om klimaat en microplastics met respect voor de planeet en haar bewoners én versterking van de Nederlandse economie en werkgelegenheid.

BBC feedback op visie duurzaam koolstofgebruik

BBC staat achter de visie om in te zetten op verduurzaming van de chemische en aanpalende industrie en zo bij te dragen aan het behoud van hoogwaardige industrie in Nederland.

Het is sterk om een expertadvies te gebruiken plus input vanuit meerdere werksessies om te komen tot een gedragen visie. Eens met de keuze om in te zetten om meerdere routes; meerdere waardeketens zullen in de toekomst naast elkaar en geïntegreerd moeten voorzien in onze behoeften. Deze transitie is niet vanzelfsprekend, kost veel tijd, geld en inzet en stuit op weerstand. Sturing vanuit de overheid middels de aanpak zoals geschetst in hoofdstuk 4 is noodzakelijk om te versnellen en in te zetten op gewenste routes. Dit vereist terecht een andere blik op bestaande systemen en wet- en regelgeving om minimaal een level-playing-field te organiseren en inzet op verduurzaming te stimuleren, bijvoorbeeld middels ingrijpen op REDIII, PPWR, bijmengverplichting etc. Maar ook het ondersteunen van het innovatieve MKB die cruciaal is in deze transitie, maar het bijzonder moeilijk heeft om een positie te verkrijgen. BBC sluit zich daarvoor aan bij de aanpak zoals uitgedragen door GCNE en opgenomen in haar feedback op deze consultatie. Nederland is in staat om voorop te lopen in deze transitie, het heeft daarvoor een uitstekende uitgangspositie. Maar zal daarin samen op moeten trekken met de EU.

BBC heeft een aantal aanbevelingen m.b.t. de voorgelegde visie:

- BBC staat achter de visie om via meerdere routes hernieuwbare grondstoffen in te zetten. De genoemde 3 routes zullen daar een belangrijke rol in gaan spelen. De visie lijkt daarbij echter vooral te sturen op aanpassing en behoud van de bestaande chemische industrie, uitgaande van bestaande faciliteiten en ketens. Als gevolg krijgen de eerste 2 routes in de visie veel aandacht. Behoud van kennis en productie in de chemische industrie is inderdaad een belangrijk doel, maar daarin zou meer rekening gehouden moeten worden met de optimale gewenste situatie die uitgaat van de behoeften van maatschappij, leefomgeving en de beschikbare grondstoffen. Dit laatste sluit meer aan bij route 3.

- Houtige biomassa (miscanthus, bosbouw) en agrarische reststromen (bagasse, suikerbietenpulp) staan ook als grondstof voor vergassing en pyrolyse benoemd. In Europa en Nederland zijn routes die uitgaan van de samenstelling van de grondstof veelal een efficiëntere manier om met deze waardevolle grondstoffen om te gaan, behalve wanneer die echt niet anders kunnen worden ingezet.
- Vergassing en met name pyrolyse worden gezien als 2 belangrijke hoofdroutes. Potentie is er zeker en met name voor laagwaardiger/heterogene gerecyclede stromen zullen dit belangrijke routes worden, maar een kanttekening hierbij is:
 - Er wordt al decennia gewerkt aan beide routes met meerdere pogingen op demo en commerciële schaal (veel meer en langer dan bv biopolyesters), nog steeds zonder echte doorbraak op schaal. Onderschat de complexiteit niet!
 - In Azië en VS vinden de belangrijkste ontwikkelingen aan deze beide routes plaats. In Europa zijn dat vooral Scandinavië en Duitsland. Vraag: Is Nederland de aangewezen plek om vergassing- en pyrolyse techniek verder te ontwikkelen als voorloper, of beter om in te zetten op aanhaken zodra de routes bijna klaar zijn (TRL 7-8)? En te kiezen voor ontwikkeling van routes die echt passen bij Nederland?
- Er wordt binnen de derde route gesproken over 'nieuwe' chemie. Dat wekt de indruk dat de productie hiervan nog in de kinderschoenen staat. Deels klopt dat, maar deels ook zeker niet. Op dit moment wordt er wereldwijd bijvoorbeeld al circa 500 kton per jaar PLA en 100 kton per jaar PHA geproduceerd.
- Juist de derde route (nieuwe biobased routes zoals naar polyesters en polyamides) past bij Nederland omdat kennis en industrie in chemie, landbouw, afvalverwerking, water (en waterzuivering) en logistiek hier bij elkaar komen. Onze sterke aanbeveling is dan ook om juist de ontwikkeling en implementatie van deze 'nieuwe' materialen te ondersteunen want:
 1. Het huidige systeem zeker aan de applicatiekant is grotendeels passend bij routes 1 en 2 (infra, bestaande assets, productsamenstelling, wetgeving en normering, logistiek, ...). Voor route 3 is hier veel meer aanpassing en support nodig.
 2. Routes 1 en 2 worden vooral ontwikkeld door grote bedrijven met geld en invloed. Route 3 is vooral afhankelijk van kleine innovatieve bedrijven.
 3. Route 3 heeft op een aantal principiële punten duidelijke voordelen mbt landgebruik, energie-efficiency en effect op milieu en mens (oa microplastics). En op termijn waarschijnlijk ook kosten.
- De ketenplaat (figuur 2 op pagina 18 van het expertadvies) geeft goed inzicht in de routes uitgaande van verschillende grondstoffen. De meeste van deze routes hierin leiden naar producten die hetzelfde zijn als de huidige op fossiel gebaseerde (PE, PP, PVC, PET, ...). En dus hebben deze ook dezelfde voordelen EN nadelen hebben mbt microplastics en toxiciteit. Wel goed dus voor CO2 reductie en materialentransitie, maar geen positieve bijdrage aan verbetering van onze leefomgeving, duurzaam landgebruik en gezondheid.
- Optimaal land-, grondstof- en energiegebruik worden niet meegenomen als criteria voor keuzes, evenals impact van de producten op milieu en gezondheid. Dat zouden uitgangspunten moeten zijn. Pas dan gaan we richting level playing field!
- Er wordt gesteld obv PBL dat er biomassa geïmporteerd zal moeten worden. Maar dat is gebaseerd op een keuze uitgaande van behouden van vergelijkbare productievolumes als nu in Nederland en ARRRR. Is dat een gewenste ambitie? 40% van de chemische productie zit nu in de ARRRR regio en we produceren in Nederland ruim 3 keer meer plastics dan we consumeren.

Wanneer het uitgangspunt zou zijn dat we in Nederland ongeveer hetzelfde produceren als consumeren, zijn er wel genoeg biograndstoffen en is import niet nodig.

- Biobased (nieuwe) technologieën worden in dit document ingeschat als hoog onzeker, maar wel met grote positieve impact. Zoals eerder aangegeven is deze onzekerheid voor meerdere processen niet terecht, meerdere routes zoals PLA en PHA zijn al op schaal en commercieel. Ter vergelijking, de papierindustrie is ook al heel lang biobased en rendabel.
- Het prijsniveau in de toekomst voor (bio)pyrolyse en (bio)vergassen wordt als hoog ingeschat. Dat lijkt dus eigenlijk geen daadwerkelijk alternatief. Het is niet duidelijk of het investeringen betreft, danwel prijs/kg. Ongetwijfeld een mix van beide. Voor biobased 'disruptives' is helaas geen inzicht in prijsniveau meegenomen in dit rapport en dat is jammer. Daar zullen juist de kosten van zowel investeringen als prijs/kg veel dichterbij de fossiel gebaseerde producten uitkomen. Mits voldoende ruimte en tijd gecreëerd wordt voor deze materialen om te groeien tot schaal.
- De ontwikkeling van met name de 'nieuwe' materialen in route 3 wordt momenteel vrijwel uitsluitend opgepakt door het innovatieve MKB; start-ups en scale-ups. BBC pleit ervoor om juist deze groep extra te ondersteunen bij het verkrijgen van voldoende financiering en ruimte om succesvol innovaties te implementeren en op te schalen.